

49	Teichman Josef 37	Lhota u Č. Kostece
50	Řezníček Vladimír	Morava, rákopy
51	Nývlt Jaroslav	Hannover, Mirošov, Račice, dráha
52	Nývlt Miroslav	Dvůřka, Babi, dráha
53	Šráb Bedřich	Morava, rákopy - instruktor
54	Truhlář Josef	Hradec Král. a doly vratoň.
55	Špráček František	Hradec Král. Škodovka - dřív.
56	Teichman Jaroslav	Ludwigshafen
57	Leibert Bedřich	Mirošov
58	Flejma Josef	Babi u Náchoda
59	Trajdová Jaroslava	St. Puka
60	Beji Boh.	Vratislav
61	Pisáček Vladimír	Mnichov, pošta
62	Štránský Eduard	Trutnov
63	Vilešinský Robert	Hradec Král., Račice
64	Chudská Josef	Vratoňovice, doly
65	Lámba	Morava, rákopy
66	Lámbová	Úpice, továrna Busebaum
67	Borivka Miroslav	Morava, rákopy

Všichni tito občané byli před okupací naměstnání, někteří navštěvovali v r. 1939 ještě školu, během války Úřad práce je umístil bez ohledu na jejich schopnosti ve zbrojním průmyslu a nebo v návodcích pro vedení velkých důležitých.

Řádkopové práce.

Úbavnému úřadu došlo nařízení vypravit zemědělské pracovní síly na valové (řádkopové) práce na obranu hranic proti bolševikům, vojnicky 1900 až 1927. Vyběr měl provést starosta obce a předseda zemědělské komise. Pro oba obtížný úkol, vybírat síly ze sousedství v zimní době, kdy válečná tíseň o denní potřebu dostupná stupně, že není ani na předepsané poukazy možno sehnat potřebné jako boty, teplé prádlo, teplé pokrývky a podobně a kdy domácí zárobky jsou vyčerpány. Účino později došlo nařízení vládním úřad živnostníků. Z úřad zemědělců měly být vypraveny nejméně 3 pracovní síly. Řádkopkem starosty a předsedy zemědělské komise sníženo na 1 pracovní sílu. Síly z úřad živnostníků měl úřad práce. Dne 8. 1. nastoupili na nádraží Tratoňovice-Úpice: Václav Štáfa, zemědělský dělník č. 66, Josef Prokop č. 91, kerav, Vlastimil Vít č. 26, zaměstnaný u firmy Dušička, výroba kamen jako korář, a Ladislav Šafařík, učedník kamnářský kamtář.

Povinnosti zproštění: Frant. Lamagal kamnář kamtář a Josef Vít krejčovský dělník č. 125. Došlo nařízení starostovi obce povolaným zaopatřit pracovní nářadí.

Dále provedena byla pro učení k řádkopovým pracím sbírka teplých pokrývek.

Dodávka dřeva.

Došlo nařizením dodat letošního roku 95 m³ dříví kmenového a do generátoru majiteli lesů.

Tk dodávkám došlo jen z části.

Nedostatek uhlí.

Nedostatek uhlí projevuje se i v průmyslu a pracovní doba se zkracuje. Dělníci v řezbojním průmyslu přinášejí reparávy, že práce je málo i následkem nedostatku materiálu.

Škola.

Vánoční prázdniny nařizením úřadů prodlouženy na neuvěřitelně následkem nedostatku uhlí.

Dne 4. února povolán byl řídící učitel Bedřich Sváb telefonicky k totálnímu nasazení. Po několika dnech se vrátil. Počátkem března povolán znovu do Prahy a poslán na válečné práce na Moravu jako vedoucí tábora. Na školách se nevyučuje pro nedostatek topiva a následkem válečných poměrů. Učitelé byli pověřeni k válečně důležitým úkonům. Lákáním se dávají domácí úkoly. Na zdejší školu dochází moravský řídící učitel Sommer od povinnosti válečného na-

vazeni ze zdravotních důvodů zproštěný.

Po kapitulaci Německa řídící učitel Bedřich Sváb namíhoval k nově se tvořící československé armádě.

Po něm nastoupil řídící učitel Vilém Gottwald který byl nyní ve výslužbě. Druhou třídu vyučoval učitel Týl z Hlohčok, který v době "Protektorátu" v Libňatově, v Hlavovicích a v Maršově učil němčinu.

Obecní samospráva.

V měsíci únoru onemocněl a v jaroměřské nemocnici operaci se podrobil úřadující náměstek starosty

Adolf Dytrých kronikář. Okolnost tu oznámil okresnímu úřadu. Tento nařídil doplnění obecní rady a chybějícího jednoho člena a volbu starosty.

Novým členem obecní rady jmenován obecním zastupitelstvem a okresnímu úřadu ku schválení ohlášen Augustin Řezníček v. p. 88.

Volba starosty.

Dne 8. dubna 1945, provedena z nařízení okresního úřadu volba starosty obce a jeho náměstka.

Zástupcem dohlédacího okresního úřadu ustanoven řídící učitel Hloubík z Hlavovic.

K volbě se dostavilo 12 členů obecního zastupitelstva

a 3 náhradníci. Nepřítomen a omluven pro těžkou nemoc dosavadní starosta, Adolf Dytrých.

Volba provedena hlasovacími listky.

Všemi hlasy zvolen Josef Jindra, tovární dělník, č. p. 78, narozen r. 1882 v Proubech.

Náměstkem starosty zvolen Jan Celba, bývalý starosta.

Členové obecního zastupitelstva:

Josef Seidl, Vláček Jos., Falta Bedřich, Láčárský Jos. Celba Jan, Lpanilý Jaroslav, Teichman Frant. čp., Vít Čeněk, Lomerák Čeněk, Řezníček Aug. Nývlt Lad. Vojtěch Vilém, Vondra Jan.

Náhradníci:

Vít Ondřej, Vít Heřman, Bejr Alois, Efler Ant.

Revoluční národní výbor.

Z podnětu zahraničních informací českého vysílání v Londýně a tvorbě národních výborů bylo i v naší obci uproslechnuto volání naší vlády toho času už i dále v Hořicích na Slovensku a utvořen Národní výbor na místě obecního zastupitelstva.

Dne 4. května 1945 na tajné schůzi utvořil se Národní výbor z těchto členů:

Předseda: Jindra Josef,

Bedřich Lvač, Jos. Pich, Jos. Seidl, Aug. Řezníček,

Jos. Lukáš, Jos. Hefflerš, Lad. Bechyňka,
 nárobovací výbor: Havel Jos. předseda,
 Louček Ant., Hult Ant., Bolkovec Jan., Láruha Havel,
 Teichman Ant.; host. Řezníček Jos.
 Za Svaz mládeže: Havel Mikeš, Mořis Jos. poráží do-
 brovolně vstoupil do nové čsl armády Mikeš Havel
 a za něho jmenován Písařík Vladimír.

Okresní úřad nařídil a Národní výbor ve
 schůzi 23.5.1945 provedl volby:

Národní rada:

Jindra Jos., Bechyňka Lad., Řezníček Jos., Hefflerš Jos.,
 a Hult Ant.

Lárobovací komise:

Havel Jos., Hefflerš Jos., Lukáš Jos., Řezníček Aug. Teichman
 Antonín.

Zemědělská komise:

Leidl Jos., Pich Jos., Louček Ant., Láruha Havel, Celba Jan,
 Hovinka Václav.

Finanční komise:

Vít Rudolf, Gottwald Vilém, Hult Ant., Celba Jan,
 Falta Bedřich.

Za Svaz Bedřicha který byl povolán do výjimeč-
 né vojenské služby, byl kulturním referentem jmeno-
 ván Láruha Josef čp. 138.

Ku konci května resignoval na členství v Nár. výboru
 Bolkovec Jan., jako náhradník nastoupil Mořis Josef.

Společní komise:

Joudal Josef, redník čp. 116, Prokop Josef, ševců čp. 91,
 Flábert Emil, suklář čp. 99, Řezníček Jos. kovární děl-
 ník čp. 154.

Do lidového soudu zvoleni:

Láruha Josef čp. 138, Vít Leněk čp. 7.

Osvětová komise:

Lváb Bedřich, řidičí učitel, Flepfler Jos. tov. dělník,
 Teichman Juroslav rukr. úředník.

Na předsednictví zemědělské komise resignoval Leidl Josef.
 Za něho zvolen Karel Láruha.

Bytová komise.

Mikesš Josef, Flábert Emil, Lukáš Josef, Pich Josef.

Poněvadž někteří členové Náv. výboru nastoupili zaměst-
 nání a z tohoto důvodu není jim možno řádně plnit
 povinnosti spojené s tímto členstvím, byli se řad občanů
 jmenování noví členové:

Vystoupili: Karel Jos., Možíš Jos., Láruha Josef.

Jmenování byli: Gottwald Vilém Mikesš Josef, Charvát
 Karel, Vít Rudolf, Flábert Emil. Jmenovaný Vít Rudolf
 členství v Náv. výboru odmítl.

Dne 6. 10. 1945 podal dimisi dosavadní předseda
 Náv. výboru Jindra Jos. Za něho po velice nesnadném
 jednání zvolen Řezníček Augustin, tov. dělník.

U volbám do Prozatímního Národního Shromáždění vykonal Místní národní výbor volbu volitelů.

Tito byli vysláni k další volbě do Trutnova, kde byli zvoleni zástupci pro volbu poslanců v Proz. nář. shrom.

Volby v Praze byly provedeny ve výročí našeho prvního osvobození 28. října.

Za Místní nář. výbor byli do Trutnova vysláni:

za stranu nář. socialistickou Jos. Mikeš nar. 29. 6. 1907.
za stranu komunistickou Jos. Lukáš naroz. 17. 9. 1903.
za stranu lidovou Václ. Hořinka narozem 21. 4. 1909.

Kontingent.

Na hospodářský rok 1945-46, to jest od 1. srpna 1945 do 31. července 1946, byly vypracovány pro naši obec tyto povinné dodávky.

maso hovězí 24.017 kg.

maso vepřové 6160 g

obilniny: chleboviny 640 g

obilniny: krmné 216 g ovsa a 4 g ječmene.

brambory: 1.214 g

Tak nadprůměrný kontingent nebyl vypracován pro naši obec pro celou dobu války. Později příslušné úřady uznaly nemožnost těchto vysokých dodávek a snížily je.

Spolek divadelních ochotníků.

Jak ze starších nápisů možno vyčísti, stával v naší obci spolek pro podporu českých menšin v pohraničí, pod názvem "Národní Jednota Severočeská". V době okupace byl rušen z nařízení německých úřadů a přejmenován na "Národní Matici". Později i tato kulturní instituce byla zrušena a funkcionáři měli velkou práci, jak ukrýt majetek před hrabivými rukama německých nenechavců. Podarilo se více zfalšovat knihovní nápis, čímž byly zachráněny peníze na hotovosti a uloženy ve skříň. Trámpuliče, nedal se však zachránit majetek diviště a řídle. Jeviště bylo zabaveno, opona přední diftínová okamžitě odvezena.

Různí drobnosti, jako žárovky elektrické dráty a pod. ihned německé četnictvo odvezlo. Po čase byly odvezeny i řídle v počtu 34 kusů. Tyto odvezeny byly do Bohuslavic u Suchbátovic.

Na poníženu žádost bylo našim ochotníkům jeviště prozatím propůjčeno a nový spolek pod názvem

"J. S. Baar", zahájil svou činnost.

Plážno zde připomenouti, že bylo nám umožněno jeviště opět od Němců odkoupiti, v čemž byl spolek divadelních ochotníků podporován akusivním kulturním pracovníkem p. Bartákem z Náchoda.

Byl to přívržence německé říše a snad jen z toho důvodu, že v naší obci měl příbuzné, byl náš spolek ochotníků jim podporován ve svých nádvostech.

Po kapitulaci Německa byl zatčen a bude postaven před lidový soud pro zradu na českém národě.

Při revolučním vězení vypustil se občan Josef Seidl v doprovodu Miroslava Nývltů z čp. 101 a jeho strýce Nývltů Ladislava.

Kterí po Němcích získali zbraně, do Bohušovic a kdysi ochotnickým ukvapením řídle přivezli zpět.

A ještě nutno zde zaprati, že spolku se po dobu okupace velmi těžko pracovalo, výběr divadelních her velice omezen a i hry které německá cenzura povolila, byly někdy tak šikánsky, že mnohé věty i výstupy pozbyly svého pravého smyslu a účelu vjevovněs.

Nebyla-li přítomna kontrola okresního úřadu hucí vy-
uřili tohoto opomenuti cenzury a předváděli sul role
beze změny:

Vojenská služba.

Vojenskou službu v květnu 1945 nastoupilo 14 vojínů. Z nich 4 jako dobrovolníci: Josef Týřla, č. 107, Bohumil Geisler čp. 105, Jkarel Mikeš čp. 151. Tito budou muset prodlít vojenský vjevnik. I nimni dobrovolně k voj-
sku odešel Lad. Nývlt, kterij byl zúčastněn již ve vál-
ce 1914-1918.

Úmrtí kronikáře.

Až potud viděny byly zápisky pro obecni kroniku občanem Adolfem Dytrychem. Doplnění jeho poznámek a jejich zápis do této knihy, provedl Národním výborem jmenovaný Njolt Jauslav.

Jakého stupně sekvordělání mize dosáhnouti obyčejný dělník, má-li snahu viděti více, než dělník s obecnou a měšťanskou školou, posouditi mohou naši potomci při čtení jeho zápisů. Myslím, že vypravati jeho záležitosti o obecni hospodářství, prosperitu spolku jichž byl zmíněný kronikář členem, bylo by zbytečné. V kronice I. díl najde každý zájmece spolehlivé zápis, v kterých je vidno, že byl pracovníkem dobrým. Na schůzi a výstavě obecních kronik v Strašci Škálové obdržel první cenu za vedení kroniky kterou vedl v poznámkách až do 1. srpna 1945. Až velice nemocen, snažil se zachytiti za tento rok důkladně události, které byly hranicí nového a snad lepšího života našeho těžce zkoušeného národa.

V polovině měsíce října dostavila se křize a 17. tohoto měsíce o 1 hodině ranní (17. 10. připadlo na středu) náš nejlepší občan zemřel ve stáří 54 let. V půlce odpoledne o 2 hodině odpolední konal se

jeho pohřeb, na veliké účasti místního i ústředního občanského sboru dobrovolných hasičů a nichž byl členem a kronikářem. Korporativně zúčastnil se též spolek divadelních ochotníků „J. S. Bára“, jehož byl po mnoho let funkcionářem. Přítomen byl úplný Místní národní výbor. Zástupci dělníků firmy (závodní rada) se šéfem firmy p. Ferd. Močenským dostavili se též a nad jeho hrobem za dělníky promluvil p. Řemínek Adolf předseda závodní rady. Jeho slova pro věčnou paměť na zemou-
lého, budíž zde napsána:

„Přiká se po pravdě, že nejšťastnějším člověkem je ten, na kterého i po jeho odchodu, v dobrém se vzpomíná. Při těchto svých slovech vidím Pytkycha u nás v továrně mezi námi, vidím jej při práci kterou přikaravala mu funkce předsedy závodního výboru, kteroužto práci svědomitě a čestně šakřika po celou dobu války vykonával, vidím jej všude tam, kde jako člověka nanejvýš spravedlivého, bylo jej naprotičbí.“

Je těžký a chmurný život dělníka. Těžký jak život lidí na horách a chmurný leckdy tak, jak mlhavé podzimní ráno.

V nedalekém českém městě, ve městě soch a kamenného výtvarného umění, v Hvozdici pod Třeboněmi, tam pod stromem památným Gotthardem v parku, stávala a snad dosud stojí mezi jiným sousoším socha muže v prosté dělnické haloně, který v napjatých vlnách, v napjatých rukou, přemáhá kus omščeného kamene, kus prosté skály.

Tato socha nese nápis: „Den se dne.“

Tímto vytvořením a pojmenováním snad nejlépe jest charakterisován život dělníka, který prací fyzickou den se dne, vydobývá chléb pro sebe a svoji rodinu.

A takovouto práci, pravda, práci jiného oboru, vyplněn byl život našeho Dytrycha. Žkyně tuto práci přišlo poručení, přišlo poručení, ~~z které~~ tuto práci, my Dytrycha měli jsme rádi.

Já dnes Dytrychu, od všech těch kteří Te v práci znali, od všech těch kterým byl dobrým přítelem a spolupracovníkem, od všech těch kterým v dobách smutku byl rádce a těшитelem, od všech těch já poslední, upřímný dík za vše Ti přináším — zároveň s tímto závazný slib, že nerapomineme na Tebe, že budeš žít dál v nás a také s námi.

Na Místní národní výbor a bývalé občanské zastupitelstvo promluvil občan Čeněk Vít, kovář čp. 7. těmito slovy: „Jako kumaraádu a příteli našeho zesnulého bratra Adolfa Dytrycha, kterého jsme dnes na toto místo k věčnému odpočinku doprovodili, připravil mně smutný úkol, abych jmenem bývalého občanského zastupitelstva, kterého zesnulý od počátku první republiky byl členem, dále jmenem M. N. V., jmenem spolku divadelních ochotníků a jmenem sboru dobrovolných havičů, sdělně naposled poděkoval za všechnu dobrou práci kterou zesnulý bratr Adolf nejen ve prospěch obce, ale i ve prospěch jmenovaných korporací a všeho občanstva

konal a zároveň s s ním jejich jménem naposledy rozloučil. Zornitý přítel a kamarád Adolf neměl od svého mládí vždy na různých ustláno i on se musel probíjet k lepšímu životu ze starých nepříznivých poměrů jeho věku, ale jeho dobré vychování, pevná vůle a odhodlání, vytvořily z něj člověka vzácného charakteru a čestné provaly. Členem obecního zastupitelstva byl už od první světové války až do své smrti a za jeho působení nebylo nikdy mezi námi žádných malicherných sporů v ničem a nemohl-li přijít mezi nás, již nám všude chyběl a jeho dobrých rad jsme postrádali. Zvláště jeho činnost kronikářská, které věnoval neuvěřitelně všechn volný čas, byla neocenitelná a tak krásná, že budila obdiv a dostalo se mu za ni stvořitého uznání i v soutěži československých kronikářů, kdeho si na svou práci plně zasloužil.

J sbor dobrovolných havičů jehož byl členem, děkuje mu za všechnu jeho práci v dělavatelskou a kronikářskou nebot nejen obec, ale i sbor má jeho přičiněním krásné kroniky, ale jeho návrhy a předsezetí byla ve sboru uplatňována a s úspěchem prováděna a jeho zásluhou získával sbor havičský cenných zkušeností.

Ale nejraději pracoval ve spolku divadelních ochotníků, kde byl od založení členem a kde produkoval s námi všechny směry starosti i radosti hudebního života, a bylo radostno s ním pracovat. Jeho dobrý příklad a příklad vzácných humonů, nás prováloval ve všech starostech.

Ale nejen ve zmiňovaných korporacích, které stáli v nemulném
vámého spojence a pracovníka, ale i v životě soukromém
byl přítel Dytých dobrým občanem a rolnářským sousedem
kterého rádi navštěvovali a kterým nikdy neodepřel rady
ani pomoci; ať ho kdokoliv o to požádal a není jisté
mari námi nikdo, kdo by dnes vděčně a s láskou nevzpro-
minal jeho smrti a třeba, že víme jak neodjí od svých
drahých a od nás všech odcházel, ale bylo vrozeno všo-
mohoucím jinak.

A proto na tomto místě slibujeme Ti drahý příteli,
že zachováme ve svém srdci vděčnou vzpomínku na Tebe,
že budeme pokračovat a nedáme zahynout tě práci kte-
rou jsi nám zde zanechal ku blahu nás všech a naší dra-
hé vlasti. Děkuji Ti drahý kamaráde ještě jednou za
všechno dobré a loučím s Tebou s přáním buď Ti semě
lehkou.

Za sbor dobrovolných hančů promluvil bratr Mikulka
Josef čp. 125, takto:

Jedly bych všech provinností v životě chápal se
s radostí a chutí, přeč této provinnosti kdy mám se s Tebou
naš milý bratře jménem sboru rozloučiti, chápu se velice
neod, neb velmi těžko mně bude užití slov — jimiž by
rozloučení s Tebou zasluhovalo. Měla by to býti slova, pro-
nesená ústy povolanejšími — jež opravdu by plně zhod-
notila celou Tvou celoživotní práci, jež byl Tvůj celý ži-
vot vyplněn. Tvůj život byl jako hudba, jež k plna zni-
jetech akordů slábl až dozněl.

Den smrti je boží hod, je pro loptě, pro svízelích. Přestalo
býti vroucí srdce české, odesel jeden z nejlepších — uhaslý
plamenný, čtyři chudé stěny huobu, přijmore ve svou náruč
jeho tělo. Zemřel zastouřilý muž, uznán a oceněn celým
svým bratrstvem pro svou opavrdovost a lásku.

Vlastní silou probíjel Ji se tvrdým životem svým i životem
našeho sboru, rakusiv všech hampt. Tvůj život, toť práce.

Mohl Ji říci s básníkem: Já mnoho cítil, mnoho myslil,
v spěch se čin vědy na to z moji ruky vrátil.

Ať nevděk, reklamání jsem často val, práce řekl jsem si:

Jen dál, až pro poslední dech!

Tvá hlava rešidivěla z obětí a práce, rasvicení rodině a lidu.

Hlava rušná, duch iniciativní, kteří se neravíval žádně
dobří myšlence — v čímž Ji vynikal nad mnohé z nás,
tak byl Ji zosobněním krásné české duše, horoucí pro
čest a slávu českého jména a sboru. Nečkal Ji díky ani
uznání a pro svou nerisťnou práci získal Ji srdce
nás všech. Tvoje jméno zůstane navždy spriato s naším
sborem — nedá se od něho odloučit. Mnoho Ji pro nás
učinil, náš sbor byl Tvoji pýchou i láskou. Stavil Ji
pochtivě to naše dílo a ono Ji zůstane pomníkem trva-
lé a nepomíjející ceny. Rypí poctivec, jehož řádná nepři-
stiv, řádná kvírdá neralekla. Dnes ovšem všichni sromi
doznáváme, že dobrý boj Ji bojoval, sklámíme se před
Tvojm zárným charakterem. Použil Ji do posledního
dechu věci nejlepší, uchovoval svým přátelstvem.

Někdy Ji se nezmnívil o nevděku, inavě, nepochťování —

ami o tom co' prožil a prožít. Nikdy Ti nebude náš sbor na Tvoji 25. letkou práci dosti vděčným a zůstaně nám pro vždy jasným vzorem.

Věřit, milovat a pracovat. Pomínulo vše co bolelo, tichá smut přišla konejšivě a položila na Tvoje srdce bílý květ v náhradu za rudé květy mladšiny, které jsi vzdával plnou rukou. Žítívali celý život v práci pro svoje okolí, zůstati svým a celým v každé době nikomu vidomi neubližít, smést úkoly a přičin, sot' dokonalost sama. Tvůj odchod náš milý bratře, znamená pro nás velikou ztrátu, neb Tobě rovných je bolestně málo! Na čestný rov Tvůj klademe první kostku vzpomínek — díky za všechno, za všechnu práci i lásku — přijmi ten největší hold ústy a lásky Tři světlé paměťce.

Budiž Ti naše česká zemi lehkou —

Budiž Ti i naši nehybnoucí paměť!

Místní hudba, jejímž kapelníkem toho času byl Josef Hábr, zahrála nad hrobem zesnulého národní hymnu.

Veliké množství květinových darů vidělo o všeobecné oblíbenosti zemřelého.

Hasičstvo.

V prosinci r. 1944 zatčeni byli Gestapem vůdčí ú-
nitelé českého hasičstva na náchodském úseku.

Riďící učitel Čápek z C. Hory, Nyvlt ze Rbyně a okresní
hasičský velitel Jindřich Petrá z Ujezdce.

Bylo jim zakázáno utvářet koncentračních táborech a
stali se jejich obětí.

Za zemřelého Jindřicha Petrá, konala se smuteční
služba na Hořičkách. Zúčastnila se jí velike množství
hasičstva z velkého okolí, mezi nimi též celý sbor dobro-
volných hasičů z Libřatova.

Právě hořický Honzík připomínal v proslovu utrpení
zemřelého. Gestapáckými německými mučiteli byla mu
roztřena kůže, takže nemohl požíti potravy a zemřel hladem.

Němci v naší obci.

Zájem občanstva vyvolala zpráva z rozhlasu a z novin,
o výslechu H. H. Franke, který prohlásil, že český národ
měl být ze svého území vystěhován.

Výsledek války zmařil zločinné plány Němců a
jim samým dostalo se údělu, který nečekali.

Příslušníci německé nacistické strany byli zbezvodni
majetku a museli pracovat bosi, nebo v dřeváckých
s vlasy ostříhanými a s protupným znamením hákového

kvěže na zádech. Pod dozorem gardy byli zaměstnanci čistě-
ním ulic, vojenských domů úřadů a t. d.

V Libušatovicích v době německé okupace a kapitulace ži-
li 2 německí občané. Václav Voženilík se svojí manželkou
Kavolinou. Jmenovaný byl válečný invalida z první svě-
tové války, bývalý majitel trafiky v Poříčí u Tlustova.

V protinuklych událostech v době mobilisace v r. 1938 upu-
chl do Libušatova.

Původem Čech, přistoupil k Němcům, pod slibem opu-
štění zaměstnání, které nemohl sehnat.

Jeho manželka byla Němka, neuměla vůbec česky.

Jak s nimi naložiti, projednáváno bylo ve schůzi MNV.

Přikázáno jim vyčistiti místnosti, po německých upre-
dících, kteří byli zde ubytováni a odjeli.

Jinak bylo usneseno, aby upuštěno bylo od nařizení
k vystěhování, vzhledem k jejich starci, dále, že nebyli
členy nacistické strany, byli iá druhými občany, ni-
ktežak nedávali najevo přazení k vítězství Německa a
Kavolina Voženilková ani nepřijala práci vnucovanou
jí Němci, ve prospěch německých dětí.

Zde ji však nutno zapsat, že nadřízenými úřady došlo
nařizení k odsumu manželů Voženilkových. Majetek,
který zde museli zanechat, byl prodán ve veřejné
dražbě.

Další občané německé národnosti byly služební, umi-
stěni u zemědělců úřadem práce, do jejich odsumu.

Osdlování pohraničí.

Při odsunu Němců do Říše z našeho pohraničního pásma (Sudet, jak jej Němci nazývali) odstěhovala se značná část našich občanů na místa Němci opuštěná.

Vláda poskytovala velké výhody novoosídlencům, hlavně rodinám s větším počtem dětí.

Vystěhovali se:

Helfleis Jindřich s manželkou, synem a dcerou,
z č. p. 54, rodiák z č. p. 15, do Kyje.

Teichman Josef, s manželkou a dvěma dcerami
z č. p. 43 zdejší rodiák do N. Brusnice.

Seibert Štěpán, s manželkou a třemi dcerkami
z č. p. 43 do N. Brusnice č. p. 3, rodiák z Babi' u Náchoda

Hlebelka Josef s manželkou a dcerkou, z podnájemcu
č. p. 94, do Kyje č. p. 79, rodiák z Hor. Jelení, redník.

Čermák Antonín, s manželkou a dcerkou
z č. p. 56, rodiák maršovský, odstěhoval se do Kyje.

Vlček Janoslav, s manželkou a dvěma syny, malozemědělec, z č. p. 70, rodiák z č. p. 112, do Komárova
č. 5, obec Nesyta.

Matěna Jindřich, s manželkou a dvěma dcerami,
z podnájemcu z č. p. 145, meviš zemědělec, dříve hajný,
rodiák ze Platiny v Úpou, do N. Brusnice č. p. 70

Feist Bedřich, s manželkou a synem, tovární dělníci,
z čp. 113, rodiák z Slavovic je mlýna v Poklekové,
odstěhovali se do Kyje čp. 46.

Truklář Josef, s manželkou, synem a dcerou,
z podnikání z čp. 42, rodiák z
tovární dělníci, do Něm. Buisnice čp. 89

Žáruba Adolf, s manželkou a dvěma syny,
zemědělec, z čp. 40, do Kyje čp. 52, zdejší rodiák.

Vít Jan, s manželkou a dvěma syny, zemědělec
z čp. 26, zdejší rodiák, do Nového Rokytvíku.

Vik Václav, s manželkou, dvěma syny a dcerou,
nájemce usedlosti čp. 8, rodiák z Prouby,
do Komárova, obec Nesyta čp. 8.

Vít Oldřich, s manželkou a dvěma syny, z čp. 85
pracující v dolech, do usedlosti v Kyji.

Tomek Boh. s manželkou, synem a dcerou, z čp. 18,
tuklář, (pracoval u p. Lůlu v Slavovicích) rodiák z
malých Svatoňovic, do usedlosti v Kyji čp. 39.

Hanus Jaroslav, s manželkou, dvěma syny a
šesti dcerami, rolník z čp. 36, rodiák z Radecho-
vi u Náchoda, do Radč, čp. 17.

Bechyňka Ladislav, s manželkou a synem z čp. 168,
rodiák z Slavovic, tov. mistr u firmy Oberländer
v Úpici, nyní tajemník Jednotného Svazu českých
zemědělců, do Trutnova, Chřiblice čp. 163/8.

Lajský Ludvík, s manželkou, synem a dcerou
podnájemník z čp. 160, zaměstnanec pošt, (staroby, tele-
fon, telegraf) v Št. Kvačlové, nyní v Trutnově,
rodák ze Hlatiny u Nepou, do Trutnova čp. 213/6.

Kulda Stanislav, podnájemník z čp. 160, tov. dělník,
s manželkou dcerou a synem, rodák z Slavovic,
nyní zaměstnanec dráhy, bytem v Trutnově 35.

Helfleis Josef, s manželkou a čtyřmi dětmi, z obec-
ního domku čp. 164, příslušník obce, do Kyje čp. 38.

Leisnerová Marie, vdova po esesmanky zastřeleném Ad.
Leisnerovi, 5. května 1945 v Slavoviciích, z obec. domu 164
do Humberk u Trutnova čp. 49, s dvěma syny a dcerou.

Vanáško Václav, s manželkou a dcerou, z čp. 78, rodák
ze Štěpánic u Št. Kvačlové, do Brumice usedlost čp. 145.

S sebou vzal i svoji tetyni Věkovou Annu z čp. 130

Kotýšek Antonín, s manželkou a dcerou, podnájem-
ník z čp. 140, s dvěma syny, rodák Pražský,
do Libňatova přišel z Bobru u Žacléře v roce 1938.
Po okupaci našel se k původnímu zaměstnání
cestáře do Bobru čp. 139.

Nývelt Josef s manželkou, rozenou Ruskou, kterou si přivítil
z Německa a s dcerkou, zdejší rodák z čp. 37, až do orvo-
bození totálně nasazen v Německu, obchodní příručí,
nyní jako obchodník ve Svobodě u Nepou čp. 105

Gottwald Otto s manželkou, rodák úpický z čp. 100
odstěhoval se do Úpice.

Jindra Josef s manželkou, tovární dělník, bývalý
starosta a předseda NV, rodák z Promby, z čp. 144
do Lhoty u Počic u Frutnova k synovi

Mojžíš Josef s manželkou a dcerkou, z čp. 105, byl po
dobu války nucen v dolech v M. Svatoňovicích, přestě-
hoval se tam, aby měl blízko do práce.

Macháček Richard s manželkou Františkou roz. Bergro-
vou z čp. 13, do roku 1939 finanční skázník, po owo-
bození vrátil se ku své službě. Rodák z Bohdanic.

S manželkou a dcerkou odstěhoval se do Káčelče čp. 265.

Kubis Jan s manželkou, podnájemník z čp. 76, sloven-
ské národnosti, rodák z Vikartovic, Slovensko, dělník,
odstěhoval se do Německé Břusnice na usedlost.

Vajsar Emil s dcerou z čp. 179, svobodně, odstěhoval se
do Frutnova, kde pracoval již dříve na dráze. V současné
době je předsedou závodní rady nádražních dělníků.

Chmelík Emil, obuvník z čp. 79, odstěhoval se do
Horních Mladých Bůrků č.p. 319.

Stránský Eduard, kujčí z čp. 147, odstěhoval se do
Frutnova, Havelčikova čp. 8.

Havrdá Alois s manželkou a dvěma dětmi z čp. 139
do Nesyté.

Lemerák Josef, s manželkou a 1 dítětem z čp. 65, do Úpice

Škalda Josef s manželkou, z čp. 174, do Maršova čp. 43.

Šváb Bedřich s manželkou a dvěma dětmi, řídící učitel,
z čp. 148, odstěhoval se do Voletin u Trutnova čp. 1.

Švejn František s manželkou a dvěma dětmi z čp. 179, do
Starého Pokytníku čp. 181.

Séps Karel, stábní praporečkář ze Proboštného čp. 175, do
Trutnova, Dělnická třída, čp. 321/1.

Škola.

Následkem odchodu značné části obyvatelstva
do pohraničí, byla jedna třída naší školy uzavřena.
Při ukončení školního roku 1944-1945 bylo na
naší škole 49 žáků. Počátkem školního roku násle-
dujícího jen 21 dětí.)

Po osvobození sovětskou armádou, 23. května 1945
byl k mimořádné vojenské službě povolán dosavadní
řídící učitel Bedřich Šváb. Na jeho místo dobrovolně
nastoupil řídící učitel* ve výslužbě a u něj na tomto
místě zůstal, protože živil se katastrofální nedostatek
učitelstva z důvodu zrušení českých škol v pohraničí.

23. října vrátil se učitel Bedřich Šváb z vojenského cvi-
čení a byl jmenován spírávcem jednotičky v sousedním
masívoči. Přihlásil se však dobrovolně do pohraničí a
byla mu dána možnost z několika míst vybrat si místo,
které by mu nejlépe vyhovovalo. Nastoupil jako
správce školy ve Voletiněch u Trutnova.

* Vilém Gottwald

(Do školního roku 1945-1946 nastoupili do prvního roku jen čtyři žáci.]

Nariadením protektorátní vlády byly zrušeny obecní školní rady. Byly nahrazeny školskými referenty.

V naší obci byl jím p. Láruha Josef.

Dne 30. prosince 1945 byla provedena volba nadřazenými nariadeními dle důvěrního systému. Do místní školní rady byli zvoleni: Láruha Josef, předsedou a pokladníkem, Gottwald Vilém jednatelem, Teichmann Josef jako člen. Svazem české mládeže a jiným korporacím jednána možnost vyslati do místní školní rady své zástupce.

Do úřední měšťanské školy byl zvolen Láruha Karel ze Svobodního.

Okresní péče o mládež.

Důvěrníkem spolku Okresní péče o mládež byl m n v zvolen Mikeš Josef.

Knihovní rada.

30. prosince byla ve schůzi m n v zvolena knihovní rada. Předsedou Gottwald Vil., jednatelem Šnajdr Janoslav, knihovníkem Vít Rud. ep. J., pokladník Lukáš Josef a člen Mikeš Josef.

Přidělení zemědělských dělníků.

Úřad ochrany práce v Hradci Králové přidělil do naší obce několik žen pro práce v zemědělství.

Byly to Němky z pohraničí. Současně naučil vyší odměny za jejich práci a určit pracovní dobu.

Ka 11 hodin mldani, sváčinu, oběd, sváčinu a večeri. Mzda 20- Kčs denně. Obnos tento však musel být odváděn úřadu ochrany práce.

Osvětová komise.

Do osvětové komise 22. června byli zvoleni:

Šváb Bedřich, Hefleis Josef, Teichman Jaroslav.

Po odchodu prvních dvou byli do osvětové komise zvoleni Gottwald Vilém, Nývlt Jaroslav a osvětová komise rozšířena o další členy Mikše Josefa a Dintara Oldřicha.

Jazykové zvláštnosti.

Jako první, tak i druhá válka světová dala vznik novým názvům. Tak v první válce vzniknul název "ketás" pro ty, kteří využívali tísnivé situace zásobovacích a tajně prodávali a obchodovali s přemrštěnými cenami. Ketás = řetězový obchodník, řada = řetěz přechupníků. Ketör = německy, die Kette.

V této válce provalil pro zmíněné názvy nový "šmelináci."

Prodej dříví z polomů.

Z polomů, jež způsobilá více dříve dne 22. července, prodala obec nejpotřebnější 23 m³ dříví palivového. Bylo rozděleno pro půl m³, aby bylo prodáno více občanů.

Metr byl počítán za 320 Kčs.

Bylo to sice malé množství, ale při nedostatku uhlí i dříví, přišla tato pomoc našim rodinám velice vhod.

Světový sjezd studentsstva.

K 17. listopadu byl svolán do Prahy sjezd studentsstva z celého světa. Zástupci studentů všech národů světa se sjeli, aby zainaugurovali solidaritu s našimi studenty, kteří byli žalářováni za projev odporu v roce 1939, při kterém byli někteří ihned zastřeleni. Na sjezdu nebyli přítomni zástupci států, kteří vyvolali druhou světovou válku.

Ze jak těžkých podmínek byl sjezd uskutečněn, vyplývá z toho, že pro špatnou dopravu australští studenti nastoupili cestu do Prahy asi čtyři měsíce před 17. listopadem, aby včas dojeli.

17. listopad zůstává pro vždy dnem studentsstva.

Z naší obce zúčastnili se sjezdu: Oluša Nyultová z čp. 101 studentka reál. gymnasia v Trutnově se svým bratrem Miroslavem a Vlad. Řezníček absolvent školovské školy.

Januška Mihulková, která studuje v Praze.

Tajemník - zásobování.

Až dosud vedl zásobování bývalý příslušník finanční stráže p. Blecha.

Dne 17. listopadu bylo nadřízeným úřadem dáno místnímu nár. výboru na vědomí, že tajemník Blecha bude přemístěn na důchodkový úřad v Úpici.

Byl porádkán a svolil, že provede ještě zásobování do té doby, než svolní se k této funkci Jan Čelba, což se také stalo od začátku roku 1946.

Tam Blechovi byla koncem roku vyplacena odměna za vykonanou práci ve výši 1.000,- Kčs.

Měnová úprava.

Pro dobro republiky musí ve velmi vlastním zájmu každý občan přihlásiti svoje vklady.

Protože Němci za okupace znehodnotili naši měnu vypočtem stavem oběživa (do roku 1938 měli jsme 7 miliard, v roce 1945 přibližně asi 170 miliard) bylo nutné přebytké peníze odvést. Provádělo se to takto:

každý občan musí svoje hotové peníze uložit na vklad.

K úhradě životních potřeb za tyto uložené peníze obdržel každý občan 500,- Kčs, zbytek byl mu zaprán do jeho vkladní knížky, nebo na běžný účet.

Ačkoliv bylo mezi lidem dosti peněz, vyskytly se

i takové případy, že občan neměl částku 500 Kč prototektovášních, za které by mu mohl peněžní listy vyplatiti (vyměnit) 500 Kč v nových platidlech.

Současně prozbyly platnosti veškeré papírové peníze až na jednorázové poukázky, vydané naší zahraniční vládou ještě za okupace. Tyto poukázky byly sítěny v Rusku (v SSSR) a nejprve byly vydány do oběhu na Slovensku.

Příkázky vkladů musely být provedeny do 15. listopadu, jinak propadly.

Válční zbohatlíci (imelindáci), všemožným způsobem snažili se zachránit svůj špinavě nabytý majetek. Ukládali rychle peníze do různých věcí, až směsně neprotičivých. Někteří uložili více peněz do hodnot dobujících, jako na příklad do dopisových známek a kolku. Vláda byla však i na tuto možnost připravena a vydala náhle bez předchozího ohlášení známky a kolky nové a spekulanti se zůstaly archy bezcenného papíru.

Výměnu nových platidel za staré prováděl „Spojitelný a záložní spolek, pokladník p. Kull Antonín.

Válečné hospodářství a měnové úprava projevila se v Hampreličce takto: počátkem války bylo vkladů 2,149.024

během války přibývalo vkladů: 6,146.916 - Kč

při měnové úpravě přibývalo: 1,200.000 - Kč

zápůjčky 1938 = 1,316.372 - během války splaceno 1,115.975

zbytek dluhů 200.397 - Kč]

Spolek divadelních ochotníků.

Že důvodu, že část členů divadelních ochotníků se odstěhovala do pohraničí, bylo dosti nesnadné sestavit soubor, který by v tomto důležitém odvětví kultury pracoval. Navrženo bylo na neprochopení mládeže, která nemohla se ve válčinných letech dost vydovádět při tanečních zábavách a myslí, když jsou zase tyto zábavy povoleny, křepčí při modernější tanečních swingu, tangu, a v poslední době k nám americkou armádou zavedeném tanci bugy-wugy. Přes to houževnatým pracovníkům podařilo se sestavit slušný soubor a byla sehnána dne 4. listopadu divadelní hra od H. Zajíčka „H novým běhům.“ Další úspěch byl v sehnání veselohry F. F. Šamberka, s názvem Čta Kubánková, dne 2. prosince. Tato divadelní hra byla na našem jevišti již hrána a to v roce 1914.

25. a 26. prosince hrána byla hra Boženy Rajske-Šmolíkové s názvem „Zelené kudlovní.“ Při počátečním neúspěchu, byl výsledek snahových ochotníků více než dobrý.

Čistý výnos z uvedených her celkem:

4.810,- Kčs

Počasi v roce 1945

Po mramé zimě přišlo časné jaro.

Letní počasí bylo neuvnoměrné. Horko stídalo se s chladnými dny, podzim byl hodně deštivý, takže bylo dosti obav, bude-li úroda dobře sklizena.

Ani setí ozimů nebylo počasí průměrné.

Ke tomu projevilo se velký nedostatek pracovníků v zemědělství.

Přibližně naše volníky a maloremičičky přes všechno tyto nesnáze sklídili všechnu úrodu a připravili vše pro dobrou úrodu příštího roku.

Hlúč bylo v pohraničí, kde Němci vědouce, že dojde brzy k jejich vystěhování, irymyslně, ovšem že ne všichni, půdci zanedbávali.

Naši lidé, kteří tam hospodařili, museli napnout všechny síly, aby promeškané dohonili.

Dne 12. prosince napadlo hodně sněhu. Po několika dnech přišly deště, bylo náledí a potom slabší mrazy, které vytvářaly až do konce roku.

V roce 1945 zemřeli.

Bergiová Růžena 66 roků — Pich Roman 67 roků
Matěna Jindřich 1 rok — Belinová Anna 76 roků

Dytrých Adolf 54 roků stár.